

TÓTSZERDAHELYI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

**Módosította: Tótszerdahelyi Óvoda
Nevelőtestülete**

**Jóváhagyta: Vuk Józsefné
Óvodavezető**

Érvényes: 2015. 09. 01.-től visszavonásig

1.

AZ intézmény általános jellemzői

Az óvoda hivatalos elnevezése: Tótszerdahelyi Óvoda

Az óvoda pontos címe: 8864 Tótszerdahely Zrínyi tér 3.

OM- azonosítója: 202175

Az óvoda alaptevékenysége: horvát nemzetiségi óvodai nevelés

Óvodai csoportok száma: 1. vegyes életkorú csoport

Férőhelyek száma: 25.

Telefon száma: 06/ 30/ 4949-725

E-mail címe: ovoda.totszerdahely@freemail.hu

A fenntartó neve és címe: Tótszerdahely Községi Önkormányzat

Képviselőtestülete Tótszerdahely Zrínyi tér 2.

1. 1. Az óvoda bemutatása:

Óvodánk Zala megye déli részén, a Mura folyó mellett elhelyezkedő „Muramente” legdélibb területén fekvő, kb. 1100 lelket számláló Tótszerdahely községnek egyetlen óvodája.

A vidéket, valamint a község 80-90%-ban horvát ajkú emberek lakják. Az óvoda 1969-ben nyitotta meg kapuit horvát nemzetiségióvodaként. Kezdetben két csoporttal működött, majd 2005. szeptemberétől, a gyermeklétszám csökkenése miatt, egy vegyes csoport működik.

Már megalapításkor hangsúlyt kapott a horvát nemzetiségi tudat megőrzése, fejlesztése, a nemzetiségi kultúra ápolása. Elődeinknek köszönhetően, óvodánk jelenleg is őrzi a horvát népművészet kincseit: szötteket, népviseletet egyéb kézműves eszközöket.

2003-tól a fenntartó megkezdte az épület teljes körű kinti, benti felújítását. A berendezés korszerű, a gyermekek méreteinek megfelelő. Óvodánk csak tálaló konyhával rendelkezik, az ételszállítás az Önkormányzat konyhájáról történik. Az óvoda tágas, árnyas fákkal övezet udvara kedvenc tartózkodási helye a gyerekeknek. Az udvar felszereltsége még nem megfelelő, az újabb játékok, beszerzése folyamatosan történik.

Óvodánk az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”(szerzője Nagy Jenőné) program alapjaira épül, amely kiegészül a 17/2013. (III.1.) EMMI rendelettel: Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei 3 számú melléklettel, és a helyi adottságokkal.

1. 2. Óvodánk sajátos arculata

Óvodánk nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda / magyar- horvát /, mindkét nyelv fejlesztését szolgálja. A mindennapi óvodai élet tevékenységformáiban a két nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának aránya, az óvodai élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete határozza meg.

Az életkori sajátosságok figyelembevételével, változatos módszerek, játéksituációk segítségével készítjük a gyermekeket a horvát nyelv használatára. Az óvodai nevelés kiterjed a horvát nemzetiségi hagyományok / ezen belül a Muramenti horvátok/ népszokásainak továbbörökítésére és a nemzetiségi identitás megalapozására és fejlesztésére.

1. 3. Személyi feltételek

Óvodánkban 2 fő óvodapedagógus, 1 fő dajka dolgozik. Mindkét óvodapedagógus felsőfokú horvát nyelvű végzettséggel rendelkezik, továbbá 1 főnek gyógypedagógus, 1 főnek hittanári és gyógypedagógiai asszisztens végzettsége van. A dajka elvégezte a dajkaképzőt, és beszéli a nemzetiségi nyelvet.

1. 4. Tárgyi feltételek

Az óvoda mérete két csoport számára megfelelő, csoportok száma 2. Jelenleg egy csoport működik. A funkcionális helységek, öltöző, mosdó iroda, szertár, megfelelnek az előírásoknak.

Az óvodai munkához szükséges eszközök / játéktevékenységhez, tanuláshoz, a horvát nyelv elsajátításához szükséges eszközök/, valamint a horvát kultúra tárgyi emlékeinek a hagyományokat tükröző eszköztárának bővítése folyamatosan történik.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az udvar

1. 5. Programunk alapelvei

„Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis rád figyelek, és segítek neked, ha szükség van a segítségemre”

- Minden gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illet meg.
- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő vagy hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- A gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom öveze.
- Minden gyermek más, minden gyermek jó valamiben, képességei szerint kell tevékenykedtetni.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

1. 6. Értékek, melyek közvetítését vállaljuk:

- Szeretet, elfogadás, tisztelet, segítőkészség
- Bizalom
- Személyiség autonómiája
- Érzelmi gazdagság
- Mások elfogadása
- Egészséges életmód
- Viselkedéskultúra
- Anyanyelvi nevelés
- Nemzetiségi nevelés
- Nemzetiségi kultúrához kötődő hagyományok
- Környezetünk értékei
- Településünk kulturális értékei

2. Gyermekkép, Óvodakép

2. 1. Gyermekkép

- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- Minden gyermek életkoronként és egyénenként változó, testi és lelki szükségleteinek és a saját képességeinek fegyelembevételével fejleszthető nevelhető.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.
- Minden gyermek egyforma magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és a meglévő hátrányok csökkenjenek.
- Biztosítja minden gyerek számára az egyenlő feltételeket, nem ad helyet semmiféle előítéletek kibontakozásának.
- Minden gyermeknek joga van - az eltérő szociális környezettől függetlenül, a törvények, nyújtotta védelemre, gondozásra és nevelésre, szeretetre és megértésre, gyermek voltának elismerésére és képességeinek fejlesztésére.
- A gyermekek vonzódnak az élményekhez, az alkotótevékenységekhez, a meséhez, zenéhez, ha az óvodában mindezt megkapják, kialakul az óvodás tartása, önálló nyugodt és kiegyensúlyozott lesz. Tud nevetni, felfedezni és rácsodálkozni.
- Sajátos nevelési igényű gyermeket is teljes értékűnek fogadjuk el, hiszünk fejleszthetőségében.

2. 2. Óvodakép

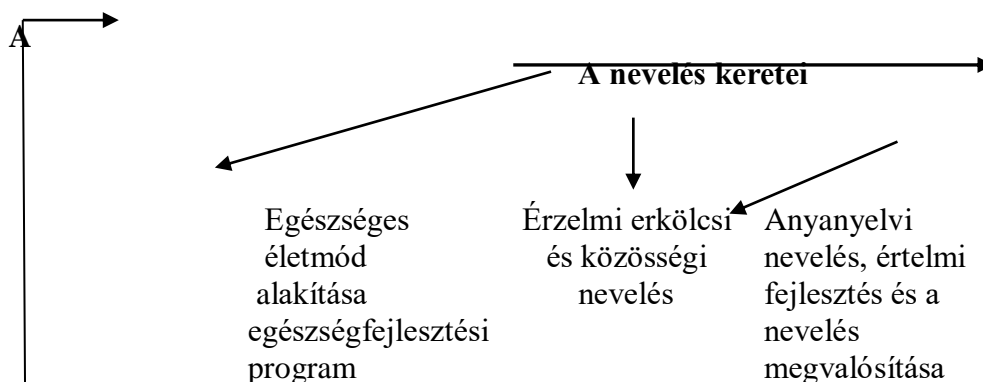
- Az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének feltételeit, a gyermek hároméves korától az iskolába lépésig.

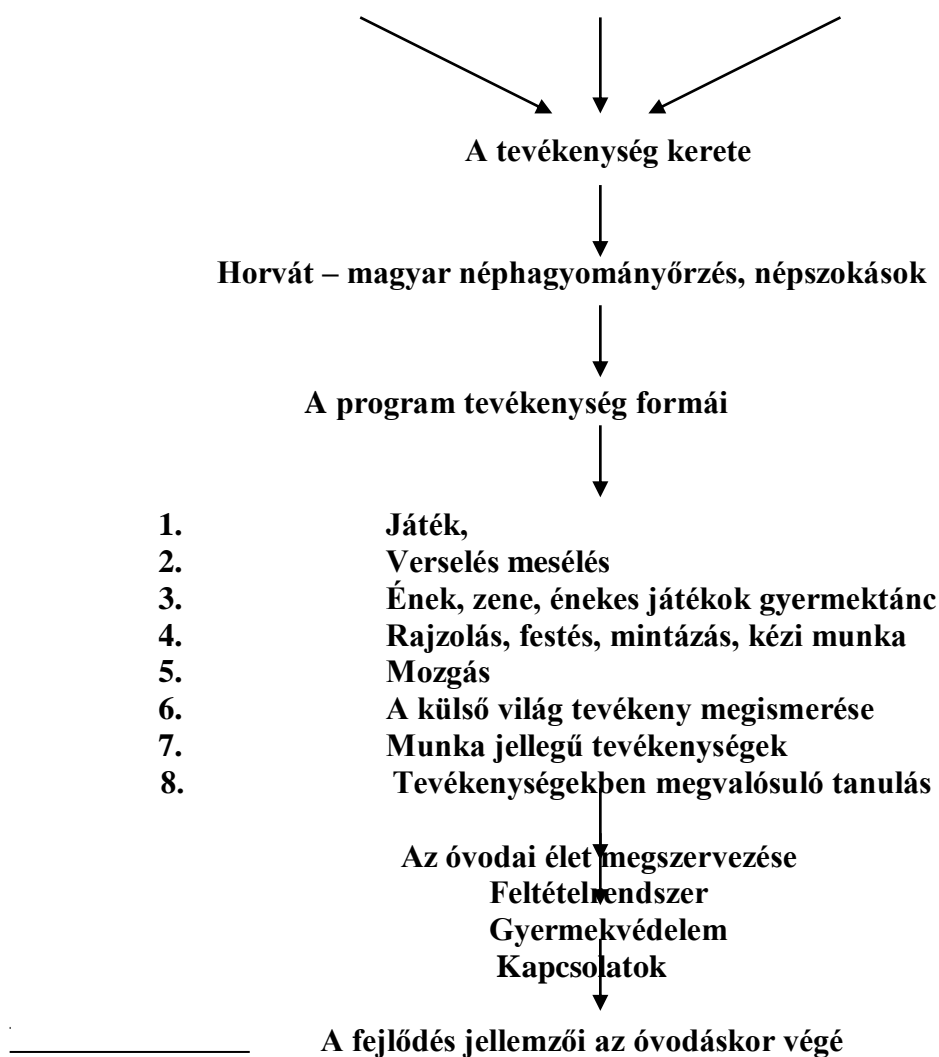
- Az óvoda óvó-védő, szociális és nevelő- személyiségfejlesztő funkciók teljesítése közben, a gyermekben megteremtődnek a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Az óvoda pedagógiai munkájában jelen van, a teljes személyiségfejlesztésre irányuló törekvés az egyéni bánásmód, a gyermek egyéni képességeinek figyelembevétele
- Különös figyelmet fordít a játékra, mint elsődleges gyermeki tevékenységre, ami mással nem helyettesíthető. Kiemelt jelentőségű a szerepjáték és feltételeinek biztosítása.
- Óvodánk gyermekközpontú, a gyermeki szükségletek kielégítése, a gyermekek fejlesztése, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkörben történik.
- Óvodák nemzetiségi, kisebbségi nevelést folytató óvoda, ennek megfelelően biztosítjuk a horvát identitás tudat megőrzését, a horvát hagyományok és népszokások ápolását, átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét
- A vegyes csoportok, a különböző korú gyerekek együttélése szükségessé teszi a inklúziót mint szemléletet, a differenciálást, mint gyakorlatot. Hisszük, hogy inkluzív szemlélettel, differenciálással, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodó egyéni ütemű fejlesztéssel megőrizhetjük az óvodások boldog gyermekkorát.
- **Az óvodai nevelés az alapelvek, és a célok megvalósítása érdekében gondoskodik:**

1. a gyermeki szükségletek kielégítéséről
2. a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételek biztosításáról
3. a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtéséről
4. a csoportban gondozó, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermek minél fiatalabb életkorban való gondozásáról, fejlesztéséről, megfelelő szakemberek segítségével.
5. szeretetteljes, biztonságérzést adó, érzelem gazdag, óvodai légkör kialakítása.
6. a felnőttek, tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet.

2. 3. A PROGRAM RENDSZERÁBRÁJA

A program
céljafeladatai adatai _____

3. óvodai nevelés célja, feladatai

3. 1. Az óvodai nevelés célja:

- Az óvodai nevelés során az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- Kreativitás előtérbe helyezése.
- Személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az egyéni és életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekvés
 - Az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez.
 - Fejlesztésük a lemaradt területen valósuljon meg.
 - Fejlesztéskor ne legyenek túlterhelve,
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált és egyéni fejlesztése, az esélyegyenlőség biztosításával.
- Nemzetiségi anyanyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára

- A nemzetiségi identitástudat kialakításának fejlesztése, segítése.

3. 2. Az óvodai nevelés feladatai:

Az óvodai nevelés országos alapprogramja a következőképpen fogalmazza meg az óvodai nevelés feladatait:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül.

- Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program.
- Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- A szociálisan hátrányos helyzetben levő gyermekek differenciált fejlesztése.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzés, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez, szükséges egészséges, és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Kiemelt feladat a nemzetiségi óvodában:

- Anyanyelvi környezet biztosítása a gyermeke számára
- A nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kapcsolódó hagyományok és szokások ápolása és fejlesztése
- A gyermekek felkészítése a horvát nyelv tanulására

3. 3. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

Az egészséges életmódra nevelés napjainkban felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő nemzedék önmaga által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magába foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Az egészség számunkra testi- lelki és szociális elégedettséget, harmóniát jelent, nem csupán a betegség hiányát.

Célunk:

- A gyermekek egészséges életmódra nevelése
- Helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása
- Környezettudatos viselkedés megalapozása.
- Testi fejlődésük elősegítése
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- Minden gyermek részesüljön teljes testi- lelki jólétet, egészséget, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységben.
- A gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változásának előidézése.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés megalapozása.

Az egészségfejlesztés területei:

1. az egészséges táplálkozás,
2. testmozgás, mindennapos testnevelés,
3. testi-lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
4. bántalmazás, erőszak megelőzése,
5. baleset-megelőzés, és elsősegélynyújtás,
6. személyi higiéné

1. az egészséges táplálkozás:

A szülők segítségével megismerjük a gyermekek táplálkozási szokásait.

A kezdeti étvágytalanságot, válogatást, elfogadjuk, később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk a napközbeni folyadék igényüket az étkezések közötti időszakban is.

Gondoskodunk a kulturált étkezés feltételeiről, megmutatjuk az evőeszközök helyes használatát, fogását.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők segítségével a gyermekek minden nap fogyasztanak gyümölcsöt.

Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy jelezzék, ha gyermeküknek ételallergiája van.

Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél rövidebb legyen a várakozási idő.

2. mindennapos testnevelés, testmozgás:

Változatos napi és heti rendszerben biztosítjuk a gyermek mozgásigényeinek kielégítését. A játékos mozgásoknak a teremben és a szabadlevegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.

Heti egy alkalommal kötelező testnevelés foglalkozást tartunk.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Nagyobb odafigyelést igényel a szabadban a túlmozgás vagy a fegyelmetlen balesetveszélyes játékok megfékezése.

A gyerekek egészséges életmódjának biztosítása érdekében sokat tartózkodunk a szabadban. Ezzel növeljük a gyermekek ellenálló képességét, edzettségét.

Sétákat, kirándulásokat szervezünk, mely a mozgásigény kielégítésén túl, együttes élményt is jelent a gyermekeknek. Kirándulásoknál ügyelünk arra, hogy a megtett út hossza igazodjék a gyerekek életkorához, teherbírásához.

3. a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

Testi és lelki egészségfejlesztés:

A gyermekek óvodába kerülése előtt anamnézist készítünk, amely segít a gyermek megismerésében. Elsősorban a gyermekek testi, és lelki szükségleteinek feltárására helyezük a hangsúlyt.

A testi szükségletek, kielégítése biztosítja a gyermek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges.

A növekedés és a fejlődés üteme minden gyermeknél eltérő, ezért évente három alkalommal (testsúly, testmagasság) mérésekkel megállapítjuk az egyéni fejlődés ütemét.

A gyermek gondozásának feltétele az óvodapedagógus és a gyermek, valamint a dajka és a gyermek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek azoktól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte viselkedéssel, tapintattal, elfogadással, megértéssel közelednek feléjük. Ilyen feltételek mellett ismerhetjük meg a gyermekek családból hozott jó és rossz szokásait.

A gyermekek számára biztonságot jelent a következetes, rugalmasan kezelt szokásrendszer.

- megpróbálunk hatni a szülőre, hogy gyermekét az időjárásnak megfelelően, rétegesen, praktikusán és tisztán öltöztesse.

- szükség esetén a gyermek le tudjon vetkőzni, a hosszú ujjú pulóver alatt legyen mindig póló is ne csak atléta.

- a gyermekek egyéni fejlettségükhöz viszonyítva kapnak segítséget az öltözködésnél, az étkezésnél, a testápolásnál. A tevékenységek helyes sorrendjét a gyermekek megtanulják.

A gyermekek alvási igényének egy részét az óvoda elégíti ki. Lefekvés előtt a csoportszobát alaposan kiszellőztetjük. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Elalvás előtt a mesélés, az altatódalok hatására a gyerekek élik át a szenderegés állapotát.

A viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

Tilos az óvoda egész területén és a bejárat 5 méteres körzetében dohányozni.

Az óvoda dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek negatív mintaként szolgál.

A tanév első szülőértekezletén, a szülők figyelmének felhívása a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezet kialakítására.

Tájékoztatjuk a gyermekeket a dohányzás és italozás ártalmairól: károsítja a tüdőt, a szívet, a fogakat, a bőrünket stb. Másokra is ártalmas, akik nem dohányoznak, mert beszívják a füstöt.

A csoportnaplóban évente egy alkalommal (nevelési terv, egészséges életmód részben) dokumentáljuk a dohányzásmegelőző beszélgetést, amelyet az óvónő kezdeményez.

4. bántalmazás, erőszak megelőzése:

A WHO definíciója:

„ A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és / vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent:

Ha a szülő vagy gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyeivel fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésekor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt, a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent:

Az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent:

Az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, mikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás:

Azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt – bár tud róla, vagy szemtanúja-nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás: az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár)

Az érzelmi bántalmazás:

Azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a

gyermekkel szemben (pl. szobatisztaság idő előtti erőltetése. a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Észreveszi és jelzi a gyermekek fejlődését veszélyeztető jeleket, szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetén tájékoztatni kell a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető)
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó, más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”. Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak traumát, hanem az erőszakos cselekmények látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására is buzdítani kell őket. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleten megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

5. baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás:

Általános védő- óvó előírások:

Évente egy alkalommal balesetmegelőző és egészségvédő szabályok ismertetése, az óvoda külső és belső tereinek biztonságos használatáról.

A védő- óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye és tartalma a csoportnaplóba kerül dokumentálásra

Az óvodai SZMSZ részletesen meghatározza azokat az óvó- védő előírásokat, amelyeket a gyermekeknek, az óvoda dolgozóinak, az óvodában tartózkodóknak meg kell tartaniuk, illetve az óvodapedagógusoknak be kell tartaniuk.

Az elsősegély doboz a dolgozók által ismert, könnyen elérhető helyen található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

6. személyi higiéné:

A gyermek családból érkezik az óvodába, így magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek általában nem azonosak az óvoda mindennapos tisztálkodási, és testápolási rendjével. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka feladata, amely legyen megszegyenítéstől mentes és bensőséges.

A legfőbb személyi higiénés nevelés feladata: a kézmosás szokássá fejlesztése, saját személyi felszerelés (kéztörölő, fogmosó, fésű, tornafelszerelés, ágynemű) használata. Ezek minden

gyermek számára álljanak rendelkezésére. A környezethigiéniára nevelés magába foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, használati eszközök higiéniját, rendben tartását.

Az öltöző berendezése, világítása, fűtése, padlózata minden feltételt biztosít a gyermekek nyugodt vetkőzéséhez, öltözéséhez.

A mosdóban, gyermeklétszámnak, és a méretüknek megfelelő eszközök segítik szükségleteik kielégítését.

A testápolás, a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Testápolási szokások terén különbségek mutatkoznak a gyerekek között. Megpróbáljuk összehangolni az óvodai és a családi gondozási szokásokat.

Megteremtjük azokat a szükséges feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék el a mindennapos testápolási teendőket: WC használata, fogmosás, orrfújás, fésülködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- + A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan tisztálkodnak, Fogat mosnak, fésülködnek és használják a vécét.**
- + A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, azokat helyükre teszik.**
- + Zsebkendőjüket önállóan használják.**
- + Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak.**
- + Biztonságosan és önállóan használják az evőeszközöket**
- + Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.**
- + Étkezés közben halkán beszélgetnek.**
- + Önállóan megfelelő sorrendben öltöznek, vetköznek, ruhaneműjüket összehajtvá teszik a szekrényükbe**
- + A ruhájukat ki- begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.**
- + A környezetükben igyekeznek mindenhol rendet rakni**
- + Ügyeljenek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, izlésre törekvés.**
- + Szívesen kezdeményeznek mozgásos játékokat, szívesen vesznek részt benne.**
- + A tevékenységek végzése közben horvát szavakat is használnak, ismerik az eszközök horvát nevét és az utasításokat horvát nyelven is, megértik.**

3. 4. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés:

Célunk:

- A gyermek egyéni szükségleteinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása, a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
- Szokás és szabályrendszer kiépítése, pozitív modell állítása a gyermekek elé.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése / érzelmek felismerése, kezelésük, önmotiválás, mások érzelmeinek felismerése, kapcsolatkezelés/
- Konfliktuskezelés képességének fejlesztése.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, a befogadástól az óvodáskor végéig.

- A gyermek- gyermek, az óvodapedagógus- gyermek, a dajka – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, a befogadástól az óvodáskor végéig.

Az állandó felnőtt jelenlétében a gyermekek érezzék magukat biztonságban, aktívan vegyenek részt a tevékenységekben. A közös élmények, átélésben fejlődjen társas kapcsolatuk.

Új gyermek fogadása befogadása:

Az óvodába különböző gyermekek érkeznek, különböző családi környezetből. Az óvodába lépő gyerekek nem az óvodára szocializáltak érkeznek, ugyanakkor szociálisan érettek lehetnek az óvodára.

Gyerekeink megváltozott élete a befogadással kezdődik. Olyan változás történik életükben, amit még soha nem éltek át. Éppen ezért éreznünk kell a felelősséget a befogadás időszakában, arra kell törekednünk, hogy minél kellemesebb érzéseket keltsünk a gyermekben.

Befogadás időszaka:

- A gyermekek óvodába lépés előtt már tavasszal és nyáron szüleikkel együtt megismerkedhetnek az óvodával, az ott dolgozó felnőttekkel, megismerkedhetnek az óvoda épületével, udvarával, az óvodások bevonják őket a játékba.
- Az óvodapedagógusok családlátogatás során megismerkedhetnek a családokkal és azzal a környezettel ahol a kisgyermek él. A családlátogatás során igyekezünk minden olyan információt megtudni, ami fontos és hasznos lehet az óvodai élet során.
- Az újonnan és az évközben érkező gyermekek befogadása nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. A befogadáskor mindkét óvónő a dajkával együtt gondosan előkészíti ezt az időszakot, és a szülőkkel megbeszéljük ennek folyamatát.
- A befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket, amit sok érzelmi megerősítéssel játékosan gyakoroltatunk, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, tempóját.
- A gyerekek behozhatják azokat a tárgyakat, amelyekhez ragaszkodnak, és pihenéskor megnyugtatja őket.
- A nagyobb gyermekek segítenek a kicsiknek az öltözködésben, körülveszik őket szeretettel.
- A gyermekeknek lehetőséget adunk, hogy minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységeket folytathassanak.
- A passzív érdektelen gyerekekre több figyelmet fordítunk, megpróbáljuk kideríteni ennek okát.
- Az azonos korú gyermekek külön tevékenységeket is folytatnak, mivel a csoportunk vegyes összetételű.

Befogadás folyamata az óvodánkban:

- Első nap, ismerkedés az óvodai élettel, a szülővel együtt kb.10. óráig
- Második nap, a gyermek egy-két órát tölt a csoportban, de szülő nélkül (a szülő az öltözőben van)
- A következő napoktól folyamatosan növeljük az óvodában tartózkodási idejüket, ha az idő engedi az udvarra is kimegyünk.
- Az első héten a gyermek nem alszik az óvodában.
- A következő héten próbálkozunk az alvással, személyes tárgyakat magukkal hozhatják.

Természetesen a gyermekek egyéniségétől, fejlettségétől függően módosulhat a befogadás rend.

A gyermek- gyermek, az óvodapedagógus –gyermek, a dajka-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása:

1. A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha biztonságban és jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk- biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermek közössége. Kiemelkedő szerepük van az óvónőknek, akik irányítói és egyben társai is a gyerekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt. A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat, minden gyerek számára – egyéni sajátosságait figyelembe véve- érthetővé, vonzóvá tudja tenni.
2. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülővel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez.
3. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű társaikat. Hassa át a közösségfejlesztő munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

A bátorító nevelés elvei a gyermek- gyermek, óvónő- gyermek, dajka- gyermek kapcsolatában:

- a felnőtt próbálja megérteni a gyermeket – elsősorban érzelmileg.
- utasítás helyett igyekezzünk kérdezni
- a felnőttek magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala
- a gyermekek tevékenységéhez biztosítsunk szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „határátlépésnél” vezessünk be szabályokat.
- a felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolást.
- segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, és úgy formáljuk ezeket, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- .a felnőtt a kialakult konfliktusok során a gyermekkel fogalmaztassa meg érzéseit és segítse azok feldolgozását.
- az agresszív gyermek nem kap megerősítést az agresszivitásán keresztül.
- . a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvónő működjön együtt a speciális felkészültséggel, rendelkező szakemberekkel.
- utasítás helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra-, változtatásra képessé váljanak

- mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
- a humor jó segédeszköz a pozitív viszonyok ápolásában, a szeretet bizonyos formája, mely feloldhatja és megszüntetheti a görcsösségeket.

A gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése:

Célunk:

Derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakulása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, és lehetővé válik pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése.
- Az erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása.
- Fontos szerepet, tulajdonit mintaadó személyiségének és irányító tevékenységének. A közte és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve, saját maga modell értékével hat, és teremti meg a feltételeket, a gyermekek között kialakuló őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett éléshez.
- Az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze. Az intézmény összes alkalmazottjával mintát mutat a helyes kommunikációra, bánásmódra. Arra törekszik, hogy a gyermekekkel igazságosan, differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánjon. Találja meg a gyermekekben azt az egyedi képességet, tulajdonságot, mely a fejleszthetőség alapját képezi.
- A gyermekekkel megérteti, elfogadtatja, mit miért tart helyesnek, illetve utasít el.
- Kialakítja a társakkal való **együttjátszás, egymáshoz való alkalmazkodás normáit**.
- A gyermekeket a különbségek elfogadására és tiszteletre neveli. Az együttjátékos barátok, és kisebb csoportok között segíti az együttműködést. Együtt örül a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek. A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti.
- Az én tudat alakulását és **az én érvényesítő törekvést** segíti. A gyermek **önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önírányító** képességét fejleszti.
- A társak elfogadását, társas viselkedés megtapasztalását, a kulturált érintkezési formák megismertetését gyakoroltatja.
- Kialakítja a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvónő által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez.
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével. **Udvariasság, önzetlenség tulajdonságát** alakítja a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.
- A gyermekek **akaratát fejleszti** a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység és versenyjátékok során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ✚ A gyermekek ragaszkodnak az óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez, ez érzelmeikben, szavaikban, tetteikben nyilvánul meg.
- ✚ Elfogadják és tisztelik a gyermekek különbözőségeit.
- ✚ A helyes viselkedés, cselekvés, a szokások, szabályok betartása igényükké válik.
- ✚ Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ✚ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ✚ Konfliktus esetén képesek társaikkal a problémát megbeszélni, megoldani.
- ✚ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- ✚ Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés. A tevékenységet türelmesen, a megbeszéltek szerint befejezik.
- ✚ Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- ✚ Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- ✚ Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják érdeklődésüket.
- ✚ Készen állnak a tanító elfogadására, képesek kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- ✚ Késletlenül tudja szükségletei kielégítését.
- ✚ Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik.
- ✚ Érzelmileg kötődjenek a nemzetiségi környezetükhöz, válják természetessé számukra a kétnyelvűség.

3. 5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása.
- Ösztönzés mindkét nyelv használatára / horvát- magyar/
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, kompetenciáinak megalapozása, alakítása.

Feladataink:

- A gyermeke spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése bővítése, különböző tevékenységekben
 - Beszélő környezet biztosítása, helyes mintaadás.
 - Meglévő ismeretekre, tapasztalatokra, élményekre épülő újabb élményszerzés.
 - Értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.
1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A szociális kapcsolatok kiépítése és az emberek közötti kommunikáció legfontosabb eszköze az anyanyelv. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az anyanyelv áthatja az óvodai nevelési rendszer egészét, az óvodába lépéstől a hazamenetelig.
 2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket,

amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. A kép, a szó, a zene, a mozgás alkotják együttesen az anyanyelvi nevelés jelrendszerét. Az óvodai anyanyelvi nevelés összetett folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden tevékenységformát áthat, jelen van a gyermek cselekedeteiben, érzelmi hangulatában, játékban és beszédben. Segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, valamint a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.
4. A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, párbeszéd kialakítására. Szókapcsolataink, mimikánk, gesztusaink, hangerőnk, hangszínünk mind minta a gyermek számára. Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret, adnak az artikuláció, a szókincs és a kifejezőképesség fejlesztéséhez.
5. Az óvónő feladata felelősségteljes, mert meg kell teremtenie a nyugodt, derűs légkört, melyben bátran szívesen beszélnek a gyermekek. Az óvónő szeresse, ismerje anyanyelvét, önképzéssel fejlessze anyanyelvi kultúráját. Beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan. Mondanivalóját közölje világosan és érthetően. Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos. Kérdéseivel is fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze őket beszédre. Az óvónő a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítsa az utánzásokon alapuló nyelvtanulást, szókincsgyarapítást.

3. 6. Nemzetiségi nyelvi nevelés

Célunk:

- A gyermekek horvát nyelvi környezetének biztosítása, felkészítés a nyelv, iskolai tanulására..
- A horvát nyelvi nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően, a horvát nyelv megismerését, elsajátítását, fejlesztését szolgálja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek nyelvismeretének függvényében, horvát nyelven folyó kommunikáció kialakítása.
- Különböző helyzetekben, utánzáson alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek kialakítása.
- A horvát kultúrkincsből: - mondóka, vers, ének, népi játékok- tudatosan felépített nyelvsajátítás megszervezése.

A nyelvtanulás lehetőségei különböző tevékenységi formákban:

- A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- A gyermekek gondozásánál az óvónő és a gyermek között meghitt, viszonyt, természetes testközelséget teremtünk. Olyan gondozási helyzetet alakítunk ki, melyben a gyermeknek lehetősége van a horvát nyelv használatára.

- Testápolásnál, öltözködésnél, étkezésnél a cselekvések gyakorlása közben a horvát nyelvet is aktívan használjuk.
- Szociális érzékenység kialakításával segítjük a másság elfogadását, a nemzetiségi kulturális értékek tiszteletben tartását.
- Törekszünk a horvát nyelv használatára a szabad, spontán mozgások, a mindennapi frissítő torna alkalmával.
- A gyermekeket megismertetjük a „ kaj „ tájnyelvvvel.
- A környezet tevékeny megszerettetése során lehetőséget biztosítunk a horvát népi szokások, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismerésére.
- Horvát nyelvű mondókák, versek, mesék, énekek, táncok, népi játékok megismertetésével, fejlesszük a gyermekek identitástudatát.

Játék:

A gyermekek kétnyelvű beszédkészségének fejlesztése a játékban kreatív, alkotó légkört igényel az óvodapedagógustól. A játék számtalan lehetőséget teremt a kétnyelvű kommunikációra, párbeszéd kialakítására. A felnőttek beszéde modellértékű a játék során, a szókapcsolatok, nonverbális jelzések, mimika gesztus, a beszéd hatáselemeinek, hanglejtés, hangsúly, hangerő, ritmus, dallam, szünet megfigyelése tekintetében.

A gyermekek a játék során örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak, amely jó alkalom a mindkét nyelv használatára. A nyelvelsajátítás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő, aki teteivel a legerősebb hatást gyakorolja a gyermekekre.

Verselés, mesélés, dramatikus játékok:

A tevékenység célja, hogy nemzetiségi identitástudatukat megalapozzuk a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeink csengésével. Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek kétnyelvű beszédkészségét fejlessze a nemzetiségi irodalom beépítésével. A kiválasztott mesék, versek, mondókák erősítsék a néphagyományörzést, a kétnyelvűséget.

A horvát nyelven tanított mondókákat mindenkor a gyermekek nyelvi állapotának megfelelően arányítsuk egymáshoz. A népi mondókák segítségével javítható a gyermekek artikulációja. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a válaszadó szerepének gyakorlására, így a horvát nyelven történő társalgási kedv fokozódik.

Ének, zene, énekes játékok

A gyermekek jussanak minél több zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Mindkét zenei kultúrából kapjanak ízelítőt, mindkét nyelven tanuljanak gyermekdalokat, mondókákat, zenei képességfejlesztő játékokat. A zenei élményközvetítés legyen mindennapos az óvodában. A gyermekek ismerkedjenek meg nemzetiségi táncokkal is. A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókincs bővítésére.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Tevékenységünk során a használt eszközök nevét, formákat, színeket ismerjék fel és nevezzék meg horvát nyelven is. Színhasználatukban érvényesítsék kedvenc színeiket, de a horvát nemzetiségre jellemző színeket és formavilágot is ismerjék.

Mozgás, mozgásos játékok:

Horvát nyelven is tudjanak alkalmazni mozgás, mozgásos játékok kapcsolódó alapkifejezéseket: stani, trci, skoci, krug, kreni..., nevezzék meg a használt eszközöket: lopta, tepih, klupa, stolica ...A mindennapi frissítő torna alkalmával utánzás útján szóbeli közléssel egybekötve hajtsuk végre a feladatokat.

Külső világ tevékeny megismerése:

Környezetünk értékeinek felfedezése során a gyermekek kétnyelvű kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés útján történjen.

Ajánlott témakörök a tevékenységhez: évszakok, családjuk, testük, gyümölcsök-zöldsége, színek- számok, közlekedési eszközök, virágok.

A valós helyzetekben a gyermekek mindkét nyelven alkalmazzák a helyes köszönést, kérést.

Munka jellegű tevékenység:

A gyermekek szeressenek közösen dolgozni, különböző munkafolyamatok során is érvényesüljön a kétnyelvűség

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- + A gyermekek érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek.
- + Gondolataikat, érzelmeiket, életkoruknak megfelelő tempóban, és hangsúllyal tudják kifejezni.
- + Megértik a szavak és mondatok tartalmát.
- + Összetett mondatokban beszélnek.
- + Tisztán ejtik a magán – és mássalhangzókat.
- + Bátran kérdeznek, kérdésekre válaszolnak.
- + Érdeklődőek és kíváncsiak.
- + A gyermekekben kialakul a pozitív viszony a horvát nyelv és kultúra iránt.
- + Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően, olyan szókincsre tesznek szert, mellyel ismereteiket közvetíteni tudják horvát nyelven.
- + Horvát nyelven is tudják alkalmazni az alapvető udvariassági kifejezéseket:- kérés, köszönés, megköszönés, bemutatkozás.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGKERETE

4. 1. Néphagyomány ápolás, népszokások:

Feladatunk:

- A gyermekek nevelésébe beépíteni azokat az értékeket, amelyet a környezet megőrzött, vagy az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tartunk.
- Az óvodába lépés pillanatától megteremtjük az a miliót, amelyben a hagyományörzés a nevelés szerves részévé válik. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyermekek is megtalálják benne a szépséget, örömet, és a követendőt.
- A hagyományörzésnél ragaszkodunk nemzetiségi értékeinkhez.

A néphagyományőrzés tartalma

- Ismerjük népszokásaink eredetét, lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit.
- Ismerjük a népi játékokat, népmeséket, népdalokat, közmondásokat, találós kérdéseket, névcsőfolókat, időjóslásokat.
- A külső világ tevékeny megismerése által, a jeles napokkal, népi jóslásokkal, népszokásokkal való ismerkedés.
- Nemzetiségünk hagyományai szerint tervezzük a feladatokat.

Az óvodánkban megtartott jeles napok

Az őszi jeles napjai:

- Szüret: /szeptember 15./ Az őszi természet kincseinek gyűjtése, a csoportszoba feldíszítése, ezekkel a „kincsekkel” Horvát népzene hallgatása, egyszerű tánclépések gyakorlása.
- Márton nap: / november / Márton püspök legendájának megismerése. Márton napi libák készítése, versek dalok, mondókák, népi játékok tanulása.

Tél jeles napjai:

- Advent: / november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig/. A gyermekek ismerkedjenek meg az advent jelképeivel, koszorú, naptár.
- Mikulás / december 06./ Mikulás történetének bemutatása. Versekkel, énekekkel várják a gyerekek a Mikulást.
- Karácsonyi előkészületek /december 06.-tól folyamatosan /. Karácsonyi díszek készítése óvoda feldíszítése, ajándékkészítés a szülőknek, mézeskalács sütése. Megismerik Jézus születésének történetét. Versek, dalok tanulása magyar és horvát nyelven.
- Luca nap: /december 13./ a Luca napi népszokás megismerése, búza ültetése.
- Karácsony / december 24-25-26 /. Karácsonyfa díszítés közösen a csoportszobában, pástortjáték bemutatása.
- Farsang: / vízkerettől, hamvazószerdáig/ télbúcsúztató népszokás. Papíralarcokat készítünk, jelmezbe öltözik mindenki. Mindkét nyelven verseket, mondókákat, dalokat tanulunk. A népszokás és a népszokáshoz kapcsolódó étel megismerése: farsangi fánk.

Tavaszi jeles napjai:

- Húsvéti ünnepek
- Néphagyomány megismertetése gyerekekkel. Tojás díszítés technikáinak bemutatása / viaszolás, karcolás, batikolás stb./ A csoportszoba feldíszítése, ünnepi jelképekkel. Versek, dalok, locsolgató versek, népi játékok tanulása mindkét nyelven. A fiúk locsolják meg a lányokat, a lányok tojással köszönik meg a fiúk figyelmességét.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve, folyamatosan biztosítjuk a változatos tevékenységeket. A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét.

4.2. Ünnepek ünnepélyek

Célunk:

- Az ünnepek, megemlékezések, fejlesszék a gyermekek identitástudatát, mélyítsék hazaszeretetüket.
- A nyitott ünnepeknél, a családok meghívásával elsődleges célunk a bensőséges együttünneplés és a kapcsolatok mélyítése.

Feladatunk:

- Az ünnepek megemlékezések, jól szervezettek, a gyermekek számára érthetőek, élvezhetőek legyenek.
- Az intézmények hagyományai közé tartozó rendezvények, pozitívan formálják a csoport közösségi életét, a közös ünneplés örömforrás legyen a gyereke és a felnőttek számára egyaránt.
- A külső forma is járuljon hozzá a ünnepély hangulatának emeléséhez : ünneplő ruha, feldíszített terem.

Ünnepeink megszervezésében megkülönböztetünk zárt- csak óvodásoknak, illetve nyitott szülőkkel közös ünnepeket.

Zárt ünnepek: Részvevői az óvodába járó gyermek és a felnőttek közössége.

- Márton nap
- Mikulás
- Március 15.
- Húsvét
- Születésnapok
- Nemzetiségi nap

Nyitott ünnepek: Résztvevői az óvodába járó gyermek és felnőttek közössége, a családok, meghívott vendégek.

- Karácsonyi ünnep
- Farsang
- Anyák napja
- Nagycsoportosok búcsúztatása, évszáró
- Gyermeknap

A kötelező ünnepeken kívül megemlékezéseket szervezünk, zárt szervezési formában.

- Magyar népmesék napja / Benedek Elek születésnapján szeptember 30./
- Állatok világnapja /október 04./
- Föld napja
- Víz világnapja
- Madarak és fák napja

Az éves munkatervben, konkrétan meghatározzuk az ünnepek, jeles napok, megemlékezések feladatait, megvalósítandó céljait, felelősét.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

5.1. Játék

Célunk:

- A gyermekek szabad képzettségének elősegítése.
- Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.
- Az örömteli játék kiaknázásával a gyermekek személyiségfejlesztésének, és képességfejlesztésének megvalósítása.

Feladatunk:

- Derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, bizalomteli légkör megteremtése.
- 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékban
- Szűkebb és tágabb környezetből, szerzett tapasztalatok feldolgozása a szabad játékban.

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.
2. A játék – szabad-képzettségátvitelt követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő, módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.
3. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
4. A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményhez jut. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
5. A gyermekek a játék tartalmát a környezetből szerzett tapasztalatokkal gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a természeti-és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek a játékban is újra és újra átélhessék.

5. 1.1.. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A nyugodt játék feltételei:

- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását, segítő eszközökre anyagokra, játékszerekre van szükség.
- A gyermeke szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel jelenítik meg azt, milyen helyet választanak és mennyi ideig tar a játékuk
- Az óvodapedagógus feladata, hogy a különböző játékformákhoz, a gyakorlóhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, szabályjátékhoz, megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítson.
- Az óvodapedagógus legyen türelmes, megértő, együtt érző, kiváró és segítő. Mindig megszólítható, a közös játék során vegye figyelembe a gyermeki önállóságot, tudja mikor szükséges feltétlenül beleavatkozni egy-egy játék menetébe, vagy mikor van szükség jelenlétére, esetleg segítségére konfliktus helyzetekben.
- A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóraváltását.

Kreatív légkör:

- Segítse a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását.
- A szabad játékban a gyermekek feszélyezettség nélkül, önfeledten tudjanak önállóan vagy társaikkal játszani.
- Az óvodapedagógus kezdeményezésére szívesen kapcsolódjanak be, vegyenek részt az énekes és mozgásos játékokban.
- A képességfejlesztő játékoknál a gyermeke szabadon válasszanak a felkínált szerepek, játék helyzetek és társaik között.
- Az együttjátás során megteremtjük a kezdeményezett játékhoz szükséges eszközöket, szabályokat és helyet.

A különböző játéktípusokhoz megfelelő hely biztosítása

- Az örömteli zavartalan játékhoz megfelelő helyre, térre van szükség, a játszóhelynek egyszerre több igényt kell kielégítenie. A jó játék hely megteremti azt az intim szférát, mely a külvilágtól elhatárolja a gyermekeket.
- Az állandó játszóhelyek mellett legyen lehetőség különböző ideiglenes helyek kialakítására, pl. barkácsoláshoz, dramatizáláshoz, festéshez.
- A különféle játszóhelyeket- melyek különböző játékokra inspirálnak, az udvaron is biztosítani kell. A gyermeke játéktere az udvaron megnövekszik, ezért arra ösztönözzük őket, hogy odakint minél több mozgásos tevékenységet végezzenek. A nagymozgásokra készítendő játékszerek, a sport éppúgy kapjon helyet, mint a különböző szerepjátékokhoz szükséges zártabb nyugalmasak terek.

A játékhoz szükséges idő

- A játék kiemelt jelentősége az óvodai napirendjében, időbeosztásában meg kell, hogy mutakozzon.
 - Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték érvényesülését, hiszen ennek fejlesztő hatása meghatározó a gyermeke számára. A szabad játékra a napirendben, biztosítsunk megfelelő időt.
 - A várakozási idő kiküszöbölésével, a testápolásra, öltözködésre, étkezésre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésére áll.
 - Az óvodapedagógus által kezdeményezett, választható és kötelező tevékenységek időtartama, a nagyok esetében nem haladhatja meg a 30-35 percet.
-
- **A 3-4 éves gyermekek** egyedül, egymás mellett, vagy összevegyülve a lehető legtöbb időt játékkal töltsék
-
- **A 4-5 évesek** már összeszokott kisebb csoportokban játszanak. Figyelemmel kísérjük játékukat, és csak akkor ajánlunk másik játékot, ha a körülmények miatt ez szükséges, vagy a játékuk már felbomlóban van.
-
- **Az 5-6-7 éves gyermekeknek** biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy kialakuljon bennük a kitartás képessége.
 - Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél több időt töltsenek udvari játéktevékenységgel.

Gyakorló játék:

1. A gyakorlójáték kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra megismétlésre készíti a gyermeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, amely örömet okoz. A gyermek a játék során az anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával és működésével ismerkedik.
2. A gyakorló játék irányításában biztosítjuk a mozgásteret, és azokat a játékszereket, amelyek alkalmasak a gyermek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére.
3. Gondoskodunk arról, hogy legyenek olyan eszközök, amelyeket tologathatnak, amelyekbe rakodhatnak és szállíthatnak.
4. A homokszórás, kavarási, vízöntözgetés, gyúrás, papírtépés, mázolás örömmel végzett hosszantartó foglalatosság.
5. A gyakorló játék tartós jelentkezése estén egyéni fejlesztés szükséges.

Szimbolikus-szerepjáték:

1. Az óvónő segítse a gyermeke játékát továbbfejlődni. A szerepjáték nevelés szempontjából, a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta.
2. A szerepjáték tükrözi a gyerekek tapasztalatait, elképzeléseit, és az ezekhez fűződő érzelmeiket.
3. A gyermekek a szerepjátékban utánozzák a hozzájuk közel álló felnőtteket és társaikat. A vállalt szerepeken keresztül, ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait.
4. Azonosulnak az óvónő, a szülő cselekvéseivel, szavaival, gesztusaival. Megjelenítik a felnőttek és a gyermekek közötti kapcsolatokat, közben új magatartásformákat sajátítanak el.
5. Elfogadják játszótársai elgondolását, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék **szabályaihoz**. Képesek a játék megtervezésére, játékeszközök megválasztására.

Dramatizálás-bábozás:

1. A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában. Gondoskodjunk a dramatizáláshoz szükséges különféle eszközökről, jelmezekről, a különböző szerepeket jelző kellékekről. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.
2. Tegyük lehetővé, hogy saját elgondolásaik alapján dramatizáljanak, adjunk tanácsot a megoldás módjára, és ha igénylik, segítsük annak megvalósítását.
3. A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánuljanak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat az átélt cselekvés vagy történet, általuk felfogott tartalmát tükrözi.
4. Igyekszünk színes, megragadó érdeklődést felkeltő bábjátékokkal kedvet ébreszteni a gyermekekben a bábozáshoz. A bábozás a horvát nyelv tanításának, egyik leghatékonyabb eszköze.

Építő, konstrukciós játék:

1. A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem”, alkotás örömét.
2. A gyermekek kockából és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különböző tárgyakat hoznak létre.
3. A tapasztalatok hatására a spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés.
4. A hagyományos építőkockák mellett szükség van olyan építőelemekre is, amelyek összekapcsolhatóak, egymásba illeszthetőek. Ezek mérete és mennyisége olyan legyen, hogy belőlük valóban tetszetős építményeket alkothassanak a gyerekek.
5. Az óvónő segítsen minden gyermeknek megtalálni a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós játékot. A nagyobbak már képesek bonyolultabb alkotásokat létrehozni, egyéni ötletek alapján.

Barkácsolás:

1. A konstrukciós játékhoz kapcsolódva jelenik meg a barkácsolás, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek készítésével, amit az óvónő a gyermek aktív bevonásával hoz létre.
2. A barkácsoláshoz számos eszközökre, szerszámokra van szükség, (tű, olló, ragasztó, kalapács, dörzspapír, stb..) kötetlen formában, önkéntes alapon és főleg saját elképzelés alapján jönnek létre a gyermeki alkotások.

Szabályjáték:

1. A szabályjáték, pontos meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok meghatározzák a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését.
2. A szabály betartása, vagy megszegése különböző érzelmeket vált ki a játékban résztvevőktől, s meghatározza a gyermekek magatartását, egymáshoz és a csoporthoz. A gyermekek önállósága, a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki.
3. A gyermekek a szabályjátékban tanulják meg alkalmazni a helyes magatartás alapvető formáit: a szerénységet, mértéktartást, a vereség elviselését, az eredményekre törekvést. A nagyok csoportjátéka fejleszti a közösségi érzést és a felelősségtudatot.
4. A gyermekek megtanulják, hogy viselkedésüktől és ügyességüktől is függ a csoport győzelme. A szabályjátékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek kívánságait, fejlettségüket. Tervszerűen készülünk a szabályjátékok megtanítására.

Kreativitást segítő játékszerek, játékeszközök:

- 1.** A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, amelyek izlések, praktikusak, sokféle játékfajtára ösztönöznek, ötletesek, elindítják a gyermeki fantáziát.
- 2.** A **3-4 éves** gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, másodsorban a szimbolikus játékhoz, harmadsorban kellékek, hangszerek az esztétikai neveléshez.
- 3.** A **4-5-6-7 éves** gyermekeknek már bővíthetjük az eszközválasztékát, elsősorban a szimbolikus játékokhoz kapcsolódó játékokkal, valamint értelem és képességfejlesztő játékokkal. A gyermeke egyedül játszanak, vagy az óvónő mikro- csoportokban játszik velük.
- 4.** A gyermekek nagymozgását az udvari játékokkal elégítjük ki.
- 5.** A játékok minőségileg kifogástalanok legyenek, olyan anyagból készüljenek, amelyek nem veszélyeztetik a gyermekek egészségét.
- 6.** Legyenek könnyen tisztíthatók, mert a gyerekek szájukba vehetik, többen játszanak vele és így a fertőzésveszély is nagyobb.
Megfelelő pedagógiai értékkel rendelkezzenek, azaz ne keltsenek félelmet, ne ösztönözzenek agresszivitásra. Ne okozzanak balesetet, apró alkatrészek ne essenek ki belőle.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- + A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.**
- + Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus szerepjáték.**
- + Elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját.**
- + Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.**
- + Bonyolult építményeket képesek létrehozni.**
- + Alkotásaikat már teljesen önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre.**
- + Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.**
- + Egészséges versengés jellemzi szabályjátékokat.**
- + Társas viselkedésükben megjelenik az óvoda által preferált viselkedési szabályok.**
- + A játékokra vigyáznak.**
- + Kétnyelvű interakcióra képesek egyéni sajátosságuk szerint.**

5. 2. Verselés mesélés

Célunk:

- A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése.
- Pozitív személyiségjegyek megalapozása, a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

- A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek járuljanak hozzá a gyermek érzelmi biztonságához, az anyanyelvi neveléshez.

Feladatunk:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A mesékkel – képi és konkrét formában, feltárni a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedésformákat.
- A gyermekek megismertetése, horvát és magyar népi mondókákkal, népmesékkel, versekkel.
- Megfelelő idő és helyet biztosítunk a mindennapos mesélésnek.

5.2.1. A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása:

1. Az óvónők feladata a felhasznált irodalmi anyagok összeállítása, magyar és horvát nyelven. A művek, megválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, és módszertani tudatosság. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élményt.

2. A **3-4 évesek** versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, érthető, és ritmikus ismétlődések vannak benne, rövid állatmesék, láncmesék.

3. A **4-5 évesek** meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus, realiztikus mesék.

Itt már helyet kapnak a mai magyar írók, modern meséi, és magyar klasszikusok is. Ebben a korban a tervezett mondókázás anyagát a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják. Szerepelnek vidám, humoros versek, és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versek.

4. Az **5-6-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje. A gyermekek mesetárában az állatmesék és a cselekményesebb népmeséken kívül már beépülnek a novellisztikus, realiztikus meséken át a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék. A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran használ. Lírai verseket is tervezünk, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, a néphagyomány ápolását.

5. Az óvónők gyűjtsenek össze minél több mondókát, verset, népi kiszámolót, lovagoltatókat, párválasztókat, évszakokról szóló, ünnepi és különböző, gyermekekhez közelálló témájú műveket

5. 2. 2. Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.

1. Az óvodába kerülő **3-4 éves gyermekek** első igazi versélménye a mondókához, ölbeli játékokhoz kötődnek. A többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, horvát nyelven is.

2. Az egyszerű állatmeséken keresztül, szoktassuk rá a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat. Az óvónő utason be párbeszéd formájában előadott rövid jelenetet.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak olyan kellékeket használjunk, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való kötődés kialakulását.

**A kiscsoportos gyermekek ismerjenek meg 10-12 mondókát és 10-14 új mesét.
A mondókák 50% a mesék 10%- horvát nyelvű legyen.**

3. 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese vers szeretete. Igénylik és izgatottan várják az óvónő meséit. Játékukban gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, kiolvasók ismételtetése. Az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot. A gyermekek megkezdett meséit, próbálják meg befejezni az óvónő segítségével.

**A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismerjenek.
A mondókák, versek 50% a mesék 30% horvát nyelvű legyen.**

4. 5-6-7 éves korban 4-5 kiolvasóval, mondókával gazdagodjon a nagycsoportosok repertoárja. Ismételtessék az előző évben tanult verseket.

Ismerjenek meg 15-20 új verset, amelyek a gyermekek élményeihez kapcsolódnak.

A gyermekek lehetőleg ne szavaljanak kórusban.

Ügyeljenek a szavak gondos tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Az óvónő- főleg a délutáni pihenés alatt, olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását

A meséléshez és versmondáshoz nyugalomra és viszonylagos csendre van szükség, amelyhez meg kell teremteni a megfelelő feltételeket. Az óvónőnek ki kell alakítani a meséhez hívás szokásrendszerét. Ez történhet gyertyagyújtással, zenei singállal, varázslattal stb.... Csak akkor kezdjük el a mesét, ha már minden gyermek elhelyezkedett.

Támogassuk a gyermekek saját vers- és mesealkotását, az irodalmi művek mozgással és ábrázolással történő kombinálását, amelyek az önkifejezésre adnak lehetőséget.

A nagycsoportosok halljanak 15-20 új mesét a nevelési év folyamán.

A kiolvasók, versek 50% a mesék 40% horvát nyelvű legyen.

A verselés módja menete:

A gyermekek ismételtessék az előző évben tanult verseket.

Az új vers bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez.

A kiscsoportosoknak rövid (4 soros) középsősöknek 4-8 soros, nagycsoportosoknak 4-8-12 soros verset választunk. A gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve tanítsuk a verseket.

A vers bemutatása frontálisan történjen, csendben, nyugodt körülmények között.

A vers tanítását kisebb csoportokban és a gyakorlását egyénileg folytassa az óvónő.

Nyelvi képességek fejlesztése versekkel, mesékkel

1. A mese vers kapcsolata az anyanyelvi neveléssel a nemzetiségi óvodákban még szorosabb, mint az egy nyelvű óvodákban.

A mondókázás, verselés kelti fel a gyermekek érdeklődését a kevésbé ismert nyelv iránt.

A gyerekek az óvónőt utánozva gyakorolják a szavak kiejtését, átveszik a nyelv jellegzetes dallamát. A felelgetős versek arra készítetik őket, hogy horvát nyelvű párbeszédet kezdeményezzenek a társaikkal.

A kiválasztott versek, mesék, mondókák erősítsék a néphagyományőrzést, a kétnyelvűséget.

A horvát nyelven tanított mondókákat mindenkor a gyermekek nyelvi állapotának megfelelően arányítsuk egymáshoz. .

2. A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.

A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ✚ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat mindkét nyelven.**
- ✚ Várják a mesehallgatást és igénylik azt.**
- ✚ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a saját maguk szórakoztatására.**
- ✚ Ismernek verseket, meséket, mondókákat a nemzetiségi nyelven.**
- ✚ Aktívan, cselekvően részt vesznek a mese feldolgozásban.**
- ✚ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.**
- ✚ Egyénenként vállalkoznak a mesék, versek és mondókák elmondására**

5. 3. Éne, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

- A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek jussanak minél több zenei élményhez.
- A zene szeretetének és művelésének megalapozása.

Feladatunk:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása, figyelembe véve a nemzetiségi hovatartozást.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon.

- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, gyermektáncokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

5.3.1. A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak, és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása, figyelembe véve a nemzetiségi hovatartozást.

1. Az óvodai nevelés során a gyermekekkel olyan ölbéli játékot, énekes játékot játszunk és ismertetünk meg horvát és magyar nyelven, amelyeket a felnőttel közösen játszhatnak. Ide tartoznak az arc,- kéz,- ujj,- és lovagoltató játékok.

2. A kicsik egyszerű 4-5 hangból álló énekes játékokat ismernek meg, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal játszhatók el. A gyermekekkel az ünnepek köszöntésére egy- két komponált dalt tanítunk meg.

3. A 4-5 éves gyermekek mondókákat tanulnak, és igény szerint ölbéli játékokat játszunk velük. Megismerkednek a csigavonal, hullámvonal szerepcserére épülő játékokat magyar és horvát nyelven. Az alkalmi dalokat úgy válasszuk ki, hogy azokhoz apró utánozó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni. A dalok 2/4 üteműek és a negyed, nyolcad ritmusképen túl, már a szinkópa is megjelenhet.

4. Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek anyáskodóak, játszanak minél több ölbéli játékot a kisebbekkel. A körjátékok közül az óvónő már nehezebbeket is válogathat, szerepcserés, párválasztós, sorgyarápító játékokat magyar és horvát nyelven.

5. A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, hallgatunk mindkét nyelven.

6. A gyermektánc anyagát elsősorban az énekes népi játékok alkotják, / sorgyarápító, kapus, páros, párválasztós / Egyszerű táncmozdulatok elsajátítását ösztönözzük: forgás, sarokemelés, sarokkoppantás.

7. Tanuljanak meg horvát gyermekdalokat, mondókákat, egyszerű tánclépéseket, táncmotívumokat. Ismerjenek meg horvát népszokásokat.

5.3.2. 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak biztosítása

- **A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbéli játékot és 8-10 énekes játékot, amelynek 50% horvát nyelvű legyen.**
 - A mondókák, dalok 2/4 üteműek, melyekben a negyed és nyolcad ritmus változik. A gyermekek a játékok közben közvetve megismerik a zenei alapfogalmakat.
 - Tudjanak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni
 - Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.
 - Különböző mozdulatokkal érzékeljék az egyenletes lüktetést.
 - A gyermekek nevét énekelgetve csalogassuk őket a közös játékba, táncba, tevékenységekbe.
-
- **A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, mūdalokat, magyar és horvát nyelven.**

- **Tanuljanak meg 4-5 új mondókát, 10-12 új gyermekdalt. Az a mondókák és a dalok 50% legyen nemzetiségi nyelvű.**
 - A körjátékoknál már jelenjenek meg a szerepcserés, párválasztós, sorgyarápítós játékok.
 - A gyermekek énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben.
 - Játsszanak kérdés,- felelek játékokat, változatos szövegekkel és ritmusokkal.
 - Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a mondókák, dalok ritmusát.
- **Az 5-6-7 éves gyermekek 4-7 új mondókát, 12-15 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő mūdalt tanuljanak meg, minkét nyelven.**
 - Válogassunk olyan dalokat, amelyekben már szünet és szinkópa is előfordul.
 - A nagyobb óvodások sajátítsanak el bonyolultabb játékokat, pl. párcserést, kapust, hidast, sorgyarápítóst, mivel a szabálytartó képességük már megfelelő. Ezeket, a játékokat a korosztály néptáncának is tekinthetjük.
 - Az énekes játékok mozgásanyagát egyszerű táncos lépésekkel is variálhatjuk, a gyermekek a felnőtt utáhzásával képesek megtanulni.
 - A gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő.
 - A hallásfejlesztést segítő zenei fogalom párokat kapcsoljuk össze, hangszínelismeréssel, tempóváltással, dallambújtatással.
 - A ritmusfejlesztés eredményképp a gyermekek tudják megkülönböztetni az egyetemes lüktetést és a dalok ritmusát.
 - Fejlesszük a gyermekek alkotókészségét, és lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többfélképpen oldjanak meg.

5.3.3. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

- A zenei nevelés szervezeti formája. Kötetlen és kötött jellegű.
- A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában is szervezhetjük.
- A csoportban alakuljon ki szokásrendszer a gyermekek bevonására a zenei képességfejlesztő játékokba / zenevonat, hívogató dal/. Ezzel a formával a gyermekek egyéni képességeit eredményesebben tudjuk fejleszteni.
- A kötött jellegű szervezett énekes játékokat lehetőség szerint megtarthatjuk az udvaron is.
- A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsolhatjuk.

5.3.4. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

- A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép pontos kiejtését.
- A mondókák az énekek szövegének hanglejtése, ritmusa, hangerejének utáhzása érezteti meg a nyelv kifejező erejét, szépségét.
- A sokféle énekes játék bővíti a gyermekek szókincsét, horvát és magyar nyelven.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ✚ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékot.
- ✚ A gyerekek gátlás nélkül tudnak egyedül énekelni.
- ✚ Élvezettel hallgatják a zenét.
- ✚ Ismernek nemzetiségi nyelven mondókákat, énekeket és dalos játékokat.
- ✚ Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- ✚ Érzik az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát.
- ✚ Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.

5. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk:

- A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- Igény kialakítása az alkotásra, a környezet esztétikus alakítására.
- A gyermek tér- forma és szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladatunk:

- A gyermeki alkotó alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- **A 3-6-7 éves** korban tervezhető alkotó alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

5.4.1. A gyermeki alkotó- alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

1. Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon.
2. A munkaasztalt úgy helyezzük el, hogy maximum 6 kisgyermek kényelmesen elférjen körülötte. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen vesznek részt.
3. Az alkotáshoz az óvónő biztosítson elegendő időt. Mindennap lehetőséget biztosítunk a rajzolásra, gyurmázásra, építésre. Ha a tevékenység megszakad lehetőséget, kapnak a gyerekek, a folytatásra, befejezésre.
4. Az alkotáshoz szükség van megfelelő méretű, jó minőségű eszközökre, ezek beszerzése, pótlása folyamatos. Biztonságos kezelésük érdekében egyenként, megismertetjük a gyerekeket az eszközök helyes használatával.

5. 4. 2. A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó- alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

- Az óvodába kerülő **3-4 éves** gyermekeknek tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek meg az anyagokkal, eszközökkel, és a technikai kivitelezés módjával.
- Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység, igényesség kialakítása. Észrevetjük és együttesen gyönyörködünk a saját és mások alkotásaiban.
- Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Nincs tervezett a szándéktalan firka időszakában.
- **A képalakítás** jelenjen meg zsírkrétával, festéssel, papírragasztással, nyomattal, anyagba, homokba karcollással, nyomattal. Segítjük a gyermekek képalakító készségének megindulását, a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.
- A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt **a plasztikai alakításban**. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcollva stb.
A gyermekeknek igény szerint biztosítjuk a gyurmázás, lisztgyurmázás lehetőségét.
-
- **A 3-4 éves gyermekeket** megismertetjük az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Örüljenek a létrehozott eredményeiknek, alkotásaiknak, munkáiknak.
-
- **A 4-5 éves gyermekek** alkotó- alakító tevékenységét bővítjük . A megjelenő szándékos, **képalakító** tevékenységet segítjük az élményeikhez kapcsolódó témákkal, technikákkal. A gyermek ábrázolásában jelenjen meg az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján.
- A rajzok finomabb kidolgozásához vékony ceruzát, zsírkrétát, filctollat, különböző vastagságú ecseteket használjanak. Alakítsanak képeket különböző anyagokból.
- **A plasztikai** munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékkukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. A plasztikus formák létrehozásához, használjanak különböző formájú anyagokat, terméseket.
- **Az építés** során saját elképzelésük szerint alakítják a teret, ehhez a terem berendezési tárgyait, eszközeit is használhatják. A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.
-
- **Az 5-6-7 évesek** alkotó- együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.
- **A képalakítás** során, a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciókat. Saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, ünnepek eseményábrázolásai is .A gyermekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon.
- **Plasztikai** munkájukban is jelenjen meg a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, élethelyzet. Megismerkednek a varrás öltögetés elemeivel. Legyen igényük az ajándékkészítéshez,- elsősorban ünnepekhez kötötten – szüleik részére. Eljék át minél többször az ajándékozás örömét.

- Segítjük a gyerekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A szülők segítségével anyagokat gyűjtünk az alkotó- alakító munkájukhoz.

5.4.3. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

- Az alkotó- alakító tevékenységek a mindennapi játékban jelen vannak, beépülnek. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységeket szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vegyen részt a tevékenységben. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy minden gyermek megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi- plasztikai elképzelését.
- Az óvónő vegye tekintetbe az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket. Nem kell és nem is lehet egy szintre emelni a gyermekeket. Gondoskodunk a munkák folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és az előtérben.
- Mint minden tevékenység, így az ábrázolás is fontos helyet foglal el a horvát nyelv szókincsének bővítésében – ismerjék és használják horvát nyelven a tevékenységben alkalmazott eszközök nevét, a színeket, formákat. A horvát nemzetiségre jellemző színek jelenjenek meg népmesék, népviseletek illusztrálásánál, reprodukálásánál.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ✚ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- ✚ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ✚ Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket, és a nemzetiségre jellemző szín és formavilágot.
- ✚ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozíciónak.
- ✚ Az alkotáshoz szükséges eszközök helyes használatát ismerik / ceruza, ecset, olló, ragasztó, tű stb./
- ✚ Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- ✚ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ✚ Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.
- ✚ Megfogalmazzák értékítéletük, beszélgetni tudnak róla mindkét nyelven.

5.5. MOZGÁS

Célunk:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- Összerendezett, fegyelmezett, nagy- és kismozgások, és az egyensúlyérzék kialakítása, pszichomotoros képességek fejlesztése.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, társakra figyelésének, valamint, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- A különböző mozgásokon keresztül az agyi funkciók serkentése, valamint a gyermeki szervezet növekedésének, teherbíró-, érő- és álló képességének, és teljesítőképességének fejlesztése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A téri tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés, és alkalmazkodóképesség fejlesztése.

Feladatunk:

- Napi rendszerességgel egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, és feladatok biztosítása.
- Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékos szervezése.
- A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

5.5.1. Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás szükségletének kielégítése érdekében.

1. Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játékidőben.
2. A kötelező testnevelés foglalkozást mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg (csoportszinten vagy csoportbontással), vegyes csoportban október 01.-től, kiscsoportban november 01.-től.
3. Teret adunk a spontán megjelenő mozgásos tevékenységnek, biztosítjuk az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteiket és képességeiket figyelembe véve, minden gyermek számára.
4. Az utánzásra alapuló mozgás anyaga, gimnasztikai elemekből épüljön fel, /kartartások, testhelyzetek,- kar- törzs- térd és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok./

Mindennapos testmozgás:

1. A mindennapos testmozgás megalapozza a rendszeres testmozgás igényét. A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, lehetőséget biztosítanak a mozgástapasztalataik rendszeres bővítésére, fejlesztik a cselekvő és feladatmegoldó képességeiket, erősítik a szép mozgás iránti vonzalmukat.
2. A mindennapos testnevelés jelentsen örömet a gyermekek számára, z örömmel végzett mozgásos játékok jó lehetőséget nyújtanak a társas kapcsolatok kialakításában.

3. Mivel óvodánkban horvát nemzetiségi óvoda, ezért a mozgásos feladatoknál is törekszünk a horvát nyelv használatára is. A gyermekek megértés szintjén követni tudják a mozgásokkal kapcsolatos szavakat, illetve utánzás útján hajtják végre a mozdulatokat.

5.5.2. Tervezhető mozgásfejlesztő feladatok és játékok

3-4 évesek:

- Kiemelt feladat a nagymozgás fejlesztése, járás, futás, kuszás, mászás. Ismerkedjenek meg fokozatosan járásgyakorlatokkal, különböző futásgyakorlatokkal- futás, különböző irányba, futás feladattal, különböző futásformák megismerése.
- Játszanak ugrásgyakorlatokat- szökdelése, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás. Labdagyakorlatok – hajítás helyből célba-, távolba.
- Ismerkedjenek meg támaszgyakorlatokkal- csuszások- kuszások- mászások.
- Jelenjenek meg a talajtorna elemei és az egyensúlyozó játékok.
- Mivel a kicsik utánzó mozgásokat végeznek, fontos, hogy az óvónő bemutassa a gyakorlatokat.
- Az óvónő alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusa játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek.

4-5 évesek:

- A gyermek természetes mozgásában még mindig elsődleges hangsúlyt a nagymozgás fejlesztése kapjon.
- Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok- fussanak három, négy akadályon át, fel- és lelépéssel,- átbújással,- tárgyhordozással,- tárgyak kerülgetésével.
- Bővülnek az ugrásgyakorlatok, ugrálás egy lábon,- páros lábon szökdelés,- felugrás két lábra és leugrás két lábra,- játékos helyből távolugró verseny.
- A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást, egykezes felső dobással,- babzsák távolba hajításával,- haránt terpeszállásból. Minél többször játszanak labdagyakorlatokat.
- Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támasz- gyakorlatokat, csuszást,- kuszást,- mászást talajon és szereken.
- A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata a „csikórugdalózás”
- Kiemelt szerepet kapjon az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem- kéz, szem- láb koordináció differenciálása
- A gyermekek játszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken
- Fokozott figyelmet fordítunk a lábboltozatot erősítő speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokra.

5-6-7 évesek

- A gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában ismétélhetnek.
- Ennél a korcsoportnál hangsúlyt kap az észlelés, az alaklátás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása.
- Kapjanak hangsúlyt a különböző kézi szerek használata,- szalagok,- botok,- labdák,- kendők.
- A különböző futógyakorlatok bővülnek,- sorversennyel,- váltóversennyel,- versenyfutással. Ismerjék meg a fokozódó futást,- gyorsfutást,- lassúfutást.
- Végezzenek különböző ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas és távolugrásokat. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és távolságú tárgyakon át.
- A mozgásanyag bővüljön egy - és kétkezes alsó- és felsődobással, célba dobással, labdavezetéssel és labdapattogatással, tudjanak párokban labdázni.
- A támaszgyakorlatok bővüljenek pók,- rákjárással,- talicskázással.
- Bővüljenek a talajtorna gyakorlatok, gurulóátfordulással,- a test hossz tengelye körüli gurulással és a kézállás előgyakorlatával.
- Egyensúlyozzanak a padon járással, fej,- kar,- lábmozgásokkal összekötve.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ✚ A gyerekek szeretnek mozogni, kitartóak, növekszik teljesítőképességük.
- ✚ Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük, összerendezett mozgássá alakul.
- ✚ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ✚ Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- ✚ Képesek babzsákkal a fejükön, egyensúlyozó járásra, vízszintes padon.
- ✚ Célba dobnak egykezes felsődobással.
- ✚ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ✚ Egyéni csoportos, sor és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével, és a szabályok pontos betartásával.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt.
- Tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

- A környezeti kultúra kialakítása, ami a megfelelő életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, értékrendszert jelenti.
- Elemi ismeretek kialakítása önmagukról és a közvetlen környezetükről.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek felfedezése, és azok tevékenységeiben való alkalmazása. Ítéliképességek kialakítása, tér, sík, és mennyiség szemlélet fejlesztése. A mennyiség, alaki, nagyságbeli viszonyának felismerése.

Feladatunk:

- **3-6-7 éves** korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása, a helyi környezeti értékek hangsúlyozása, a hazai táj, az ott élő emberek, a helyi hagyományok néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretete védelme.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése, a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során. Kapjon lehetőséget a gyermek önálló véleményalkotásra, döntési képességeinek fejlődésére.
- A tevékenység spontán és szervezett formáinak biztosítása.

5.6.1. A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

1. A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek meg az óvodával, az ott dolgozó felnőttekkel. Legfontosabb, hogy alakuljon ki biztonságérzetük, szeressék az óvodát.

Ez után arra törekszünk, hogy ismerjék meg az óvoda közvetlen környezetét, kerüljenek közelebbi kapcsolatba csoporttársaikkal.

2. Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakra jellemző képeket.

3. Biztosan és pontosan azonosítsák a megismert testrészeket, azok nevével.

4. Beszélgessenek velük családjukról.

5. Kapjanak sok biztatást, és törekedjünk arra, hogy érzékeljék környezetük esztétikumát, színvilágát, a formákat, a jelenségeket.

6. Ismerjék meg a fontosabb üzleteket, intézményeket, amelyek közel vannak az óvodához.

7. Természetes környezetben figyeljék folyamatosan a ház körül élő állatokat, a kiskertek növényeit, virágait. Megfigyeléseik során végezzenek összehasonlítást a környezetben látható formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőikről.

1. A 4-5 éves gyermekek tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségében, a növényekben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és a természet változásai között, az emberi tevékenység és a természet között. Rügyeztessenek, csiráztassanak, ültessenek, hajtassanak különböző növényeket / aranyvessző, búza, bab/. Élményszerző, tapasztalatszerző sétáikat már nemcsak az óvoda közvetlen környezetében teszik.

2. Mutakozzanak be. Beszéljenek családjukról, nézegessenek képeket. A gyermekek tudják bemutatni a családjuk tagjait, otthonukat.

3. Ismerjék fel és nevezzék meg testrészeiket. Beszélgessenek az orvos munkájáról.

4. Ismerjék meg és gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, az egyes személy és teherszállító eszközöket.

5. Télen gondoskodnak az állatokról, lehetőségeik szerint az óvoda környezetében, /madáretető kihelyezése/.

6. Egy közeli családi házban megfigyelik a háziállatokat, madarakat, bogarakat. Ismerjék fel azokat. Képek ,dia filmek és videó filmről megismernek néhány vadállatot.

- Saját tárgyakat válogatnak, meghatározott szempontok és ismert tulajdonságaik szerint.

- Tárgyakat mérnek össze hosszértékük, tömegük szerint

- Mennyiségeket hasonlítanak össze összkép alapján.

- Megszámlálják a halmazok elemeit 6-os számkörben.

- Felfedezik környezetükben a sík és mértani formákat.

- Megismerkednek az irányokkal és a névutók helyes használatával.

1. Az 5-6-7 évesek figyeljék meg az évszakok szépségét, az ősz színárnyalatait, a tél szépségét, a tavasszal ébredő természetet, a növények fejlődési feltételeit.

2. Felhívjuk figyelmüket, hogy ügyeljenek környezetük tisztaságára! Megfigyeléssel tapasztalják meg, hogy a hulladék és a szennyezett levegő károkat okoz a környezetben, az embereknek, a növényeknek.

3. Séták során a gyerekekkel megismerünk mezei virágokat, vadon élő növényeket.

4. Ismerjék meg a felnőttek munkáját, szüleik foglalkozását.

5. Legyen sok ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

6. Látogassák meg környezetük háziállatait, figyeljék meg hol élnek, mit esznek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét életmódját.

7. Képek és videó felvételek megtekintése az erdei és a vadon élő állatokról, életmódjukról, táplálkozásukról.

8. Séták alakalmával megismerjük az óvoda tágabb környezetét, a községet ahol élünk.

- Az 5-6-7 évesek a természet adta lehetőségeken belül hasonlítsanak össze mennyiséget, térbeli kiterjedéseket, formákat.

- Összehasonlítanak, szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat, különböző tulajdonságaik szerint

- Hosszértékük, tömegük, úrtartalmuk, darabszámuk, vastagságuk szerint mérnek össze különböző tárgyakat.

- A 10-es számkörben számlálnak, párosítanak. Sorszámok szerint sorba rendeznek.

- Megnevezik, felfedezik környezetükben a sík- tér- és mértani formákat, megtanulnak tájékozódni síkban és térben egyaránt.

- Szóban is ki tudják fejezni a matematikai jellegű helyzeteket, mások megállapításainak igazságát, az összefüggéseket képessé válnak megítélni.

5.6.2. A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése, a közvetlen és tapasztalat és ismeretszerzés során.

- A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek - óvodapedagógus személyes beszélgetéseire. A gyermekek kérdéseire a koruknak megfelelő, személyre szóló választ tudunk adni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését.
- A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékuk kifejezését, mint a kérdés, tudakozódás, üzenetközvetítés.
- Türelemmel várják ki a másik mondanivalóját. A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése.

- Az óvodapedagógus lehetővé teszi, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően fejezzék ki gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

5.6.3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

- A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikrocsoportosan történik, közvetlen tapasztalat és élményszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával.
- A témaköröket az évszakok váltakozására, a néphagyományok és ünnepek szerint, az óvónők által választott egyéb témákkal csoportosítjuk.
- 2-3 héten keresztül egy témakörrel foglalkozunk, több tevékenységi területen keresztül a komplexitásra törekszünk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén.

- ✚ A gyermekek be tudnak mutatkozni mindkét nyelven-
 - ✚ Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét.
 - ✚ Tudják saját születési helyüket és idejüket.
 - ✚ Különbséget tudnak tenni az évszakok közt és gyönyörködni szépségükben.
 - ✚ Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
 - ✚ Ismerik a közvetlen környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.
 - ✚ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit, és azok gondozását. Az állatok csoportjából, a legismertebbeket megnevezik.
 - ✚ Ismerik, és megnevezik a gyümölcsöket, zöldségeket, valamint néhány más növényt, mindkét nyelven
 - ✚ Ismerik és gyakorolják a közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, a közlekedésben rejlő veszélyeket. A közlekedési eszközöket megnevezik horvát nyelven.
 - ✚ Megnevezik, felismerik testrészeiket horvát nyelven.
-
- ✚ A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig
 - ✚ Össze tudnak hasonlítani mennyiség- nagyság- szín-forma szerint.
 - ✚ Meg tudják különböztetni az irányokat, értik a helyet, kifejező névutókat / alá, fölé, közé, mögé /
 - ✚ Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.

5. 7. Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- A gyermekek együttműködésének, szervezőképességének, alkalmazkodó készségének fejlesztése.

Feladatunk:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- Munkaeszközök használatának bemutatása, megtanítás.

5.7.1. Különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételének biztosítása

1. Az óvodások munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, és a közösségért végzik. A gyermekek munka jellegű tevékenysége önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.
2. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint a kitartás önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.
3. Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munka jellegű tevékenységeket.
4. Mindegyik munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez.
5. Értékeléseink buzdítóak, megerősítőek, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
6. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, Étkezés, a környezet gondozása.

A 3-4 évesek az óvó néniket, dajka nénit figyelve vesznek rész a növények gondozásában, segíszenek a falevelek elhordásában. Tavasz várva segédkezzenek a rügyeztetésben, csiráztatásban. A legkisebb óvodásokat bevonjuk az alaklomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosa ismétlődő is. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játékok elrakása, segédkezés a terem díszítésében.

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka. Ezt akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek már készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait.

A naposi munkát jól előkészíti az önkiszolgáló tevékenység. Az óvónők, és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a naposi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalomszerű ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket, a munkákat a gyermekek közösen végzik, az óvónők átgondolt szervezése szerint. Előre megtervezzük az egyéni megbízások lehetőségeit: információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözésben, ajándékkészítés, a jeles napok előkészítése. A gyerekek lehetőség szerint közreműködnek az óvoda udvarának tisztántartásában, levélgyűjtésben, fűgereblyezésben, járdaseprésben.

Az 5-6-7 éves gyermekek önállóan végzik a naposi munkát. Ízlésesen, esztétikusan előkészítik a terítéket, az evőeszközöket. Étkezés után szokásrendszernek megfelelően mindent a helyére tesznek, a morzsákat letörlik az asztról, majd felsöpörnek.

Az alkalomszerű munkát a gyermekek önálló vállalkozás alapján végzik, soha nem kényszerítjük őket. A gyakori dicséret, elismerés, ösztönzi őket, hogy szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan végezzenek környezet szépítő munkát, játéktisztítást, polcok törölgetését.

A növények, és termések gyűjtésébe megpróbáljuk bevonni a csoport minden tagját. Rügyeztetnek, különféle magvakat és hagymás növényeket csiráztatnak és hajtatnak. Ügyelünk arra, hogy amit munkavégzésnél elkezdtek, fejezzék be. Felszólítás nélkül is segítsenek rászoruló társaiknak, ha szükség van rá. Törekszünk arra, hogy örömeiket leljék a közösen végzett munkában, erősítse társas kapcsolataikat. Az elvégezendő munkát osszák meg egymás között, ki-ki képességeinek megfelelő feladatot vállaljon. Munkavégzés folyamán legyenek büszkéek saját és társaik teljesítményére.

Társaik értük végzett munkáját vegyék észre, és becsüljék meg.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örömet szerez nekik, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások teljesítésére
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek megelégedést készíteni a kicsiknek, szüleiknek.

6. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Célunk:

- A gyermekek képességeinek fejlesztése.
- Az óvodás gyermek kompetenciáinak, a környezetből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése.

Feladatunk:

- Tanulást támogató környezet megteremtése.
- A tapasztalás, felfedezés lehetőségeinek biztosítása.
- Érés folyamatok optimális megtámogatása.
- A gyermekek érdeklődésének megfelelő ingerhatással, kíváncsiságuk felkeltése és kielégítése.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- *az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás /szokások alakítása /*
- *a spontán játékos tapasztalatszerzés*
- *a cselekvéses tanulás*
- *gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés*
- *az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés*
- *gyakorlati problémamegoldás*

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet.

Az óvodás gyermekek értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodás leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszáira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Programunkban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéni fejlesztés, amely számos probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek.

Óvodánkban a tanulás tervezése” **évszakok** „ciklusban történik a csoportnapló tevékenységi terv részében.

6.1. A szervezett tanulás időkeretei gyermekenként

korosztály	Verselés mesélés	Ének- zene Énekes játék gyerek tánc	Rajzolás festés, mintázás kézimunka	Mozgás mozgásos játék	A külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	Naponta 5-10 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc
4-5 évesek	10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc
5-6-7 évesek	15-20 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc

A napi szervezett tanulási időkeret a gyermekek életkorához, igényeihez és figyelméhez kell igazítani.

Az eljárásokat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Arra törekszünk, hogy játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg tevékenységünkben.

Az élmények elmondása, otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önértékelésre való készítés hasznos módszerei programunknak. Törekszünk módszertani kultúránk kiművelésére.

6.2. Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Arra törekszünk, hogy mindegyik gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerüljük a sztereotip értékeléseket / ügyes vagy stb. /, helyette a gyermekek konkrét, jócselekedetét, tettét kiemeljük. A differenciált, árnyalt értékelést alkalmazzuk.

A jutalmazás alkalmazott módszerei: simogatás, megerősítő pillantás, testközelség, gesztus, mimika: szóbeli közlés egyénileg a csoport előtt és a szülőnek egyaránt.

A büntetés kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi.

A tanulási szokásokat úgy alakítjuk, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi-lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, melyek a hiányosságok.

A tanulási folyamatban csak akkor segít az óvodapedagógus a gyermekeknek, ha kéri a segítséget, mert elakadtak a probléma megoldásában.

Célunk, hogy a gyermekek próbálkozzanak az önálló megoldásokra.

6.3. Javasolt hetirend

	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Verselés, mesélés	Verselés mesélés	Verselés, mesélés	Verselés mesélés	Verselés mesélés
	Ének- zenei képességfejlesztés	Külső világ tevékeny megismerése	Rajzolás, festés, Mintázás, kézimunka	Ének- zenei képességfejlesztés	Mozgás
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok gyermektánc	Rajzolás, festés, Mintázás, kézimunka	Külső világ tevékeny megismerése	Külső világ tevékeny megismerés	mozgásos játékok
Délutáni játékba integrált Tanulás	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések

6.4. a szervezett tanulás munkaformái

3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas

frontális	Verselés, mesélés Mozgás, mozgásos játék énekes játékok futás, kocogás külső világ tevékeny megismerése
mikrocsoportos	Ének- zenei képességfejlesztés Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése. Mozgás, mozgásos játék
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- + Megértenek egyszerű feladatokat.
- + Feladataik végrehajtásában kitartók
- + Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő
- + Képesek figyelmüket szándékosan irányítani
- + Gazdagodik fantáziájuk
- + Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük

7. Az óvodai élet megszervezése

7.1. Személyi feltételek

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyerek áll. Az óvoda nyitvatartási idejében óvodapedagógus neveli a gyermeket. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát kell, hogy jelentsen a gyermekek számára.
- A gyermekcsoport életét két óvónő együtt irányítja, tervezi, összehangoltan a feladatokat megosztva. Elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik.
- A dajkát is bevonják a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében résztvevő óvodapedagógusoknak magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal kell rendelkeznie.
- Sajátos nevelési igényű gyermekeink ellátását, utazó logopédus és gyógypedagógus látja el.

7.2. Szervezeti és időkeretek

- Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. A z óvodapedagógus a gondozás folyamatában / öltözködés, tisztálkodás stb. / közben is nevel, alakítja és építi kapcsolatát a gyermekekkel. Ösztönzi és segíti önállósodásukat, példát mutat és értéket, követit.
- A gondozási feladatokban a dajka segíti munkáját. Minden lehetőséget megragadnak a gyermekek kompetenciáinak alakítására.
- Óvodánk egy vegyes életkorú csoporttal működik. Előnye a szocializációs tér természetes jellege. Első perctől kialakul az egymásra figyelés, segítőkészség, természetessé válik a másság elfogadása, megrövidül a befogadási idő.

7.2. Napirend

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez a feltételeket az állandó, mégis rugalmas napirend biztosítja a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezésével.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Javasolt napirend **TÁBLÁZAT**

Időtartama	Tevékenységek horvát és magyar nyelv használatával
7.15 – 8.45	Játék a csoportszobában Személyes percek Szabad játék
8.45 – 11.00	Testápolási teendők Tízórai Játékba integrált egyéni és csoportos tevékenységek <ul style="list-style-type: none">• Verselés, mesélés, dramatikus játékok• Éne- zenei készségek fejlesztése• Külső világ tevékeny megismerése• Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka• Mozgás, mozgásos játékok• Részképességek fejlesztése egyéni formában
11.00 – 12.00	Játék a szabadban Mikrocsoportos tapasztalatszerzések / séták / <ul style="list-style-type: none">• Külső világ tevékeny megismerése• Énekes játék, gyermektánc• Mindennapos testnevelés, kocogás, futás
12.00 – 13.00	Ebéd Testápolási teendők

13.00 – 15.00	Pihenés, alvás mesével, altatódallal
15.00 – 15.20	Testápolási tevékenységek
15.20 – 16.15	Játék a csoportszobában vagy a szabadban Egyéni fejlesztések

Óvodai szolgáltatások:
Heti egy alkalommal logopédia a nagycsoportnak
Hittan szülői igény szerint

Felmért igény esetén önköltséges programok:
Színházlátogatás
Kirándulás

8. Az óvoda kapcsolatai

8.1. Az óvoda és a család

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Az óvodai nevelés és a családi nevelés együtt szolgálja a gyermek fejlődését.
- Az óvoda a családi nevelésre épít. A gyermekek különböző családokból, eltérő anyagi és szociális környezetből érkeznek. Meg kell ismernünk a családokat, és a gyermeket, hogy a hatékony nevelés érdekében, a szülőkkel partneri viszonyban tudjunk együttműködni. Ennek alapja a kölcsönös bizalom, tisztelet, őszinteség.
- Célunk, hogy a családi és óvodai nevelés közelítsenek egymáshoz, megtartva azok sajátosságait.
- Óvodánkban megszervezzük az együttműködés formáit, mely az információk folyamatos áramoltatását, óvodánk tartalmi munkájának megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit közvetíti.

A kapcsolattartás formái

- Beíratás, első találkozás a szülővel, gyermekkel
- Családlátogatás az újonnan érkező gyermekeknél / év elején, augusztus 31-ig/
- Befogadás – szükség szerint a szülővel egyeztetve szoktatjuk be a gyermekeket
- Napi kapcsolattartás-elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő tájékozott legyen gyermekével történt lényeges eseményekről.
- Szülői értekezletek- ezen tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek fejlődéséről, rendezvényekről, eseményekről / a nevelési év során 3 alkalommal /
- Nyílt nap évente 2 alkalommal

- Szülők bevonása a szervezett rendezvényekre – mindez a kapcsolat erősítését szolgálja, a szülők ismerjék meg munkánkat.
- Hirdetőtábla, heti tevékenységek, közérdekű információk, érdekes cikkek
- Szülői Munkaközösség- óvodánkban működő szülői érdekegyeztető, érdekvédelmi szervezet.
- Fogadóóra, a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről / a fogadóórát a szülő is kezdeményezheti /

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező

8.2. Óvoda és iskola

- A helyi iskolával jó kapcsolatra törekszünk, melynek alapja az egymás munkája iránti tisztelet.
- Közös célunk, az óvodás gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy nevelni, fejleszteni, hogy az iskolába lépés átmenete minél zökkenőmentes legyen.

A kapcsolattartás formái

- Az alsós tanítókkal, emberi, szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt.
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés
- Nagycsoportosok látogatása az iskolában
- Nagycsoportosok részvétele az iskolai kézműves délutánokon.

8.3. Az Óvoda a Fenntartó és a Horvát Nemzetiségi Önkormányzat

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű. A hatékony együttműködés érdekében az alábbi **kapcsolattartási formákat kívánjuk alkalmazni:**

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések
- Éves munkaterv elfogadása, értékelése
- Testületi üléseken való részvétel
- Beszámolók elfogadása
- Kölcsönös részvétel rendezvényeken
- Óvodai nemzetiségi nap támogatása

8.4. Óvoda és egészségügyi szervek

- Védőnő- esetmegbeszélések, tisztasági ellenőrzések
- Tájékoztató előadás szervezése szülőknek
- Évente orvosi és fogászati vizsgálat a Köznevelési törvényben meghatározottak szerint

8.5. Óvodai nevelést segítő intézmények

- Szakértői bizottság
- Logopédiai szakszolgálat
- Nevelési Tanácsadó

8.6. Óvoda - Gyermekjóléti és Családsegítő Szakszolgálat

Kapcsolattartás formái

- Esetmegbeszélések
- Kölcsönös megbeszélése és tájékoztatások
- Szakszolgálati szakember látogatása az óvodában

8.7. Egyén kapcsolataink

- Óvodákkal
- Civil szervezettel
- Könyvtárral
- Utazó színházakkal

9. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

A gyermekvédelemről szóló 1997. évi XXXI. Törvény 17.§ szerint a gyermekek veszélyeztetésének megszüntetése érdekében a Nevelési Oktatási intézmények kötelesek együttműködni a gyermekvédelmi rendszerhez tartozó intézményekkel és hatóságokkal. Az óvodai gyermekvédelmi munka lényege azon körülmények feltárása, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan befolyásolják.

Óvodásaink különböző szociokulturális környezetből, eltérő szociális gondokkal kerülnek óvodába.

Célunk:

- Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez
- Veszélyeztetettség megelőzésének és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésének segítése
- Esélyegyenlőség biztosítása
- Szociális hátrányok enyhítése

Az óvodapedagógus feladatai

- Rendszeres kapcsolatot tart a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek szüleivel, évente családlátogatást végez, amelyről feljegyzést készít.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően, javaslatával elősegíti az őket megillető kedvezményekhez való hozzájutást.

- Biztosítja a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre tesz javaslatot.
- Felismeri a problémákat, és a hátrányos helyzet okozta tüneteket, s ha szükséges kéri a szakember segítségét.
- Együttműködik a gyermekvédelemben partner társszervekkel, védőnő, szakszolgálat, jegyző.
- Jelzőrendszeri tagként jelzi, ha hiányosságot, elhanyagolást tapasztal a gyermek higiénés gondozásában, ellátásában, esetleg bántalmazás vagy családon belüli erőszak tüneteit észleli / esetjelző lap /
- Szükség esetén a családgondozóval közös családlátogatást kezdeményez.
- A hátrányos helyzetből adódó értelmi lemaradások kiszűrésére igénybe veszi a szakértői bizottság vizsgálatát, fejlesztő javaslatait.
- Elősegíti a hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi óvodába kerülését, járást. A gyermek óvodalátogatását figyelemmel kíséri.
- Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, értelmi fejlődését elősegíti, folyamatosan ellenőrzi.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest, igyekszik minél jobban megismerni.
- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését segítve.
- A gyermekjóléti Szolgálat családgondozójával egyeztetni a hátrányos és veszélyeztetett helyzetűnek ítélt gyermekeket.
- Segíti az óvoda éves gyermekvédelmi tervének megvalósítását.

Az alábbi felsorolt esetekben az óvodapedagógusok fokozottan figyelemmel kísérik a gyermekek testi, lelki állapotát:

Ha

- Fejlődési
- Beilleszkedési, magatartási zavart észlel,
- Sajátos törődést igényel,
- Egészségügyi problémákat tapasztal,
- Hátrányos veszélyeztetett helyzetű,
- Szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- Szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- Különleges gondozásban részesül / Családsegítő Szolgálat tevékenysége /

Az óvodavezető irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát. Pedagógusoktól információkat gyűjt. Felveszi a kapcsolatot az illetékes hatóságokkal.

10. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

10.1. Az óvoda Alapító Okiratban foglaltak szerint óvodánk vállalja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését, fejlesztését.

Az új ágazati törvény szerint, sajátos nevelési igényű gyermeknek minősül az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral / súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási / zavarral küzd.

Feladataink a sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése során.

- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait elfogadó környezet biztosítása.
- Befogadó szülői környezet megteremtése.
- A gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága is befolyásolja. A fogyatékos gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.
- Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására náluk is ki kell alakulni az alkalmazkodó készségnek, akaraterőnek, önállóságnak, együttműködésnek. Ennek érdekében mindig csak annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A fejlesztés céljait a szakértői bizottság diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését szakember végzi.

A fent megjelölt feladatok teljesítését a következő személyi feltételek megléte biztosítja:

- Utazó logopédus
- Gyógypedagógus
- Gyermekpszichológus
- Utazó gyógy-testnevelő
- Differenciáló pedagógus

Habilitációs, rehabilitációs tevékenység

- A gyermekek habilitációs, és rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.
- A habilitációs, rehabilitációs egyéni, vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia.
- A gyógypedagógus folyamatos kapcsolatban áll az óvodapedagógussal Az egyéni fejlesztési terv az ő útmutatása alapján készül. Az óvodai csoportban kiegészül a fejlesztő tevékenység.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés rövidtávú céljait, minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi- pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára javaslataira kell építeni.

- Az érzékszervi és/vagy értelmi fogyatékoságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekedni kell a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- Fontos a gyermek számára szükséges eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása az utazó gyógypedagógus segítségével.
- Fejleszteni kell az egyéni sikereket, segítő tulajdonságokat, funkciókat.

A gyermekre irányuló rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során meghatározó tényezőként vesszük figyelembe a gyermek:

- Életkorát
- Pszichés és egészségi állapotát
- Kognitív funkcióit, meglévő ismereteit
- Családi háttérét

A fejlesztés a következő területekre irányul:

- Motoros képességek
- Beszéd és nyelvi készségek
- Vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatai
- Értelmi képességek
- Önkiszolgálás
- Szociális készségek

Az értelmi fogyatékos és a hallássérült gyermekek fejlesztése során a fenti területek közül a fogyatékoság függvényében más- más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az utazó gyógypedagógiai tanár által elkészített egyéni fejlesztési tervet a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodapedagógusok megismerik, a gyógypedagógussal együtt értelmezik, és ajánlása alapján a napi tevékenységekbe beépítik.

Szülői értekezlet:

Cél: Befogadó szülői környezet kialakítása.

A szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket az integráció fontosságáról, az elfogadó társadalmi környezet jótékony hatásáról, a tolerancia és a segítő szándék, mint emberi értékek kialakításáról.

Családkonzultáció:

Cél: SNI - s gyermekek szüleivel való együttműködés, kooperáció segítése.

A családlátogatások és a fogadó órák, alkalmával őszinte, nyílt beszélgetés kialakítása a szülővel. Tájékoztatjuk a fejlesztés lehetőségeiről, jogairól, kötelességeiről, esetleges kedvezményeiről.

10.2. Feladataink a tehetséges gyermekek nevelése során

Óvodáskorú gyermekeknél, tehetségigéretéről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A gyermekek adottságai a megfelelő környezeti hatások / család, óvoda, társak/ által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Az óvoda feladata elősegíteni, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek, zenei és rajzképességek.

A viselkedésjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- Pozitív viselkedésjellemzők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus
- Negatív viselkedésjellemzők: erős kritikai érzékű, energikus, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi

A tehetséges gyermek jellemzői:

- Átlag feletti általános képességek: jó memória,
fejlett anyanyelvi képességek
- Átlagot meghaladó speciális képességek: nyelvi
zenei
matematikai-logikai
vizuális-téri
testi-mozgásos
szociális
- Kreativitás: eredetiség
rugalmasság
probléma iránti érzékenység
- Feladat iránti elkötelezettség: érdeklődés
versenyszellem
kitartás
emocionális stabilitás, azaz hajtóerő, motiváció

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek erős oldalának differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése
- A tehetségterült azonosítása, felismerése rögzítése
- Az elfogadó légkör, cselekvési szabadság, széleskörű tapasztalatszerzés biztosítása
- Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése, mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva, a fejlődés folyamatos nyomon követése
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció
- A fokozatosság elvének biztosítása

10.3. Hátránykompenzáló, esélyegyenlőségi program

Célunk:

- Preventív tevékenységi program megszervezése óvodánkba járó olyan gyermekeknek, akik kiemelt figyelmet, speciális segítséget igényelnek, testi, szellemi, szociális téren hátránnyal küzdenek.
- A differenciált fejlesztések szervezése, a hagyományos óvodai élet szervezésétől ne térjenek el, hanem egészüljenek ki speciális tevékenységekkel, fejlesztésekkel.

Feladatunk:

- A gyermek előéletének megismerése a megfelelő fejlesztés érdekében

- Minden gyermeknél a pozitív tulajdonságokra alapozott biztonságot nyújtó, elfogadó légkör megteremtése.
- Szükséges módszerek, terápiás eljárások, technikák megismerése és alkalmazása.
- Mászást elfogadó környezet megteremtése.
- Szükség szerint szakemberek bevonása a fejlesztési folyamatokba.

A sérült gyermekek egy része szociális hátrányokkal is küzd- viselkedésük szélsőséges, eltér az átlagtól- hiperaktív, agresszív, szorongó, beszédzavaros.

A megfelelő differenciált bánásmód az alábbi pozitívumokat eredményezheti:

- Az együtt nevelő gyermeknek nő a toleranciája a mászást iránt.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek megtanulhatják a társadalom valódi oldalát, az egészségesek pedig a segítség helyes és természetes módjait.
- Az együttlétek olyan attitűdök, értékek kialakulásához vezethetnek, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a társadalom egymástól kölcsönösen függő tagjaiként tudjanak együttműködni.

A hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése

Feladatunk:

- Fokozottabb figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetben levő, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Sajátos fejlesztésüket a nevelési folyamat egészébe illesztjük, és az adott helyzetnek megfelelő eszközökkel a gyermek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartva differenciáltan kezeljük.
- Az óvoda gyermekvédelmi felelőse nyilvántartást vezet a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, és folyamatos kapcsolatot tart a védőnővel, Család és Gyermekejélési Szolgálattal.

Közvetlen jelzést adunk:

- Életviteli problémákból adódó elhanyagoltságnál / alkohol, munkanélküliség, alacsony igénysszint/
- Váratlan és hirtelen magatartásváltozásokor
- Külsérelmi nyomok, bántalmazás észlelésekkor
- Anyagi okok miatti veszélyeztetettségkor

Speciális intézmények, amelyektől segítséget kérhetünk

- Korai fejlesztő Gyermekek neurológiai Szakrendelés
- Gyermekek és Ifjúság pszichiátriai Gondozó
- Pedagógiai szakszolgálatok

Törvényességi háttér:

- A 2013. évi törvénnyel módosított 2011. évi CXC. Törvény a Nemzeti köznevelésről
- 257/ 201 (VII. 5.) Korm. Rendelet módosított 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 368/ 2011. (XII. 31.) Korm. Rendelet Államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- A 47/2013. VII. 4.) EMMI rendelettel módosított 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 321/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- A 2013. évi CXXIX törvénnyel módosított 1992. évi XXXIII. Törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- A 257/2013. (VII. 24.) OM rendelettel módosított 149/1997. (IX.10.) Korm. Rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 1/1998.(VII. 24) OM rendelet a nevelési- oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereltségéről
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet módosított 17/201. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásról
- Az ENSZ Gyermek jogairól szóló Egyezménye (1989. nov. 20.)

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Intézményi OM azonosító : 202175

Intézményvezető: Vuk Józsefné

Legitimációs eljárás

Nevelőtestület elfogadta:

Szülői Munkaközösség:

Megismerte, véleményezte, támogatta

Preksen Lászlóné

Kőrösi Lukács Rita

Intézményvezető Jóváhagyta:

Vuk Józsefné

**Érvényes a kihirdetés napjától
visszavonásig**

Dokumentum jellege: nyilvános

Megtalálható: Óvodavezető irodájában

Hatályos: 2015. 09.01.-től

Felhasznált irodalom:

Óvodai nevelés országos alapprogramja

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Óvodai nevelés a művészetek eszközével pedagógiai program

Az integrációs Pedagógiai Rendszer

A kompetencia alapú óvodai nevelés irányelvei

